

פרופ' דניס שרביט: "בארצות הברית, כמו בישראל, מיוחסת חשיבות גדולה לקהילה הפרט אינו תלוי באוויר אלא מחובר לקבוצה. עליו להשתייך. לעומת זאת, באירופה הפרט מעצב את עולמו הרחק מן הקהילה ולעיתים בניגוד לה"

בזירה הפוליטית, לצד הלאומיות, השאלה הגדולה מי אנחנו: האם אזרחים שבמקרה נמצאים במקום מסוים, במדינת כל אזרחיה; או שיש ערכים - של לאום, של פטריאריזם, של היסטוריה ותרבות ומה לא המחברים בינינו, הופכים אותנו למדינת לאום, לעם?

"השמרנות האמריקאית, על יסודותיה הנוצריים, מכוונת לעקור מן השורש כמה מההישגים החשובים ביותר של הליברליזם האמריקאי בעשורים האחרונים: מאבק באפליה על בסיס גזע, שוויון זכויות לנשים, ההכרה בזכויותיהם של להט"בים, הגנה על האוטונומיה של האדם על גופו, ההכרה בסוגים שונים של 'משפחות חדשות' ועוד", אומר פרופ' יניב רוזנאי, חבר וסגן הדיקן בבית הספר הארי רדזינר למשפטים, ומנהל משותף של מרכז רובינשטיין לא-תגרים חוקתיים באוניברסיטת רייכמן. "פסק הדין החדש בעניין דובס של בית המשפט העליון האמריקאי קבע כי הזכות להפיל אינה נהנית מהגנה חוק-תית בחוקה הפדרלית, וכי כל מדינה תוכל להסדיר את הנושא כרצונה.

"מבחינה ליברלית, זו כמובן נסיגה אדירה: במקום שגוף האישה יזכה להגנה רחבה ביותר הוא הופך לסוג של מרחב ציבורי הנתון להסדרה רחבה ולהתערבות מדינתית, לעיתים אף התערבות חריפה מאוד במובנים ליברליים.

"חוקרות של משפט ופמיניזם לא הופתעו, שהרי בשורשי התאוריה השמרנית האמריקאית, גוף האישה לא נכלל במסגרת זכותו של הפרט לאוטונומיה. עם זאת, תגובת הנגד הפוליטית של הקהילה הליברלית יכולה להיות חזקה. כלומר, דווקא הפסיקה השמרנית יצרה התעוררות חברתית ליברלית. קצת מזכיר, במידה מסוימת, את ההתעוררות החברתית

של החברה האזרחית למען הדמוקרטיה הליברלית בישראל, לאור השינויים המהפכניים שהקואליציה מבקשת לעשות ושיש להם השלכות דרמטיות על זכויות האדם ועל אופייה של המדינה.

"חשוב יותר למקומותינו, לפסק הדין בעניין דובס עשויות להיות השלכות גם על המשפט הישראלי. כך, למשל, פסק הדין מחזק את הטענה שהעם, ולא בית המשפט, הוא זה שצריך לקבוע את הערכים היסודיים החלים במדינה".

בעיה תרבותית-חברתית

מרגרט תאצ'ר, אלילה בקרב השמרנות החדשה, שנאות נפשו של השמאל הבריטי, אמרה: "אירופה היא תוצאה של היסטוריה, ארצות הברית היא תוצאה של אידיאולוגיה", ואכן המאבק הוא בעיקרו אמריקאי.

"בארצות הברית, כמו בישראל, מיוחסת חשיבות גדולה לקהילה", אומר פרופ' שרביט. "הפרט אינו תלוי באוויר אלא מחובר לקבוצה. עליו להשתייך. זאת המשמעות של 'זהות המקף' הנפוצה בארצות הברית. לעומת זאת, באירופה הפרט מעצב את עולמו הרחק מן הקהילה ולעיתים בניגוד לה. בישראל ובארצות הברית יש לדת מעמד ונראות. באירופה הליברליזם נבנה כתגובת נגד לכפייה הדתית ולעוצמת הסמכויות שהיו בידה של הכנסייה.

"מהגרים הגיעו לארצות הברית כדי להיפטר מן הרדיפה בשם הדת, ואילו באירופה המדינה נבנתה ככל שהוסרו העול והפיקוח של הכנסייה על החברה והמדינה. באירופה דבקים עדיין בהבחנה שבין רשות הפרט לרשות הרבים. השמרנות בישראל, ככוח מאורגן, היא תופעה חדשה. חדשה לא רק במורן שהיא הופיעה לאחרונה, אלא גם במובן שעדיין

שיקגו, ארה"ב: המונים מוחים כנגד החלטת בית המשפט העליון להפוך את פסיקת רו נגד וייד

